

PSYKOLOGI KLODEN RUNDT

Hvordan går man til psykolog andre steder i verden? Hvilken status og betydning har psykologien? *Magasinet P* ser i en ny serie på psykologer og psykologi i andre verdensdele. I dette afsnit giver vi ordet til en psykolog i Grønland

‘Det er højagtet at være psykolog’

Psykiske problemer var engang noget, man ikke talte om i Grønland. I dag er der kommet en større åbenhed. Mød **Amalia Bodil Lynge Pedersen** – psykolog i Nuuk, Grønland

Af Henning Due, *journalist*

Hvordan er du endt i Grønland?

– Jeg er født i Grønland, men boede i Danmark i en årrække, mens jeg uddannede mig. Jeg flyttede tilbage igen i 1997 sammen med min mand, der er læge, og samme år begyndte jeg at arbejde som psykolog i Nuuk.

Hvad var dit første arbejde?

– I 1997 slog Nuuk Kommune den første psykologstilling op i socialforvaltningen, og den fik jeg. Indtil da var der kun ansat et par psykologer på hospitalet og et par PPR-psykologer rundt omkring i landet.

Hvad arbejder du med i dag?

– Jeg arbejder som konsulent for flere

kommuner og for selvstyret og derudover som privatpraktiserende psykolog og forfatter til en række samtalebøger omhandlende tabubelagte emner som vold, alkohol, psykisk sygdom og at have en forælder i anstalt/fængsel.

Hvordan fik du alle de kasketter på?

– Da jeg ankom i 1997, vidste folk ikke, hvad psykologer var for nogle, og det har jeg siden forsøgt at ændre på. Det har altid været vigtigt for mig at formidle vores fag. Som offentligt ansat psykolog så jeg, hvordan psykologi blev formidlet til grønlændere, og det inspirerede mig til at skrive en grønlandsk version af børnesamtalebøger med en psykologfaglig vinkel, som er inspireret af Anna

Rosenbæk og Inger Thormanns danske bøger. Jeg har også skrevet en bog om grænsesætning for voksne og om vold i familien, som alle grønlandske familier modtager, når den bliver udgivet. Mine bøger bruges både af familier og fagfolk.

Du har haft travlt?

– Jeg mener, at når jeg har fået betalt min uddannelse af staten, er jeg forpligtet til at bidrage til udviklingen af det grønlandske samfund på så mange måder som muligt.

Hvad er spændende ved dine job?

– Vi er relativt få grønlandsk-sprogede psykologer i Grønland – cirka 12 ud af i alt 50 psykologer, og det giver mig mange

muligheder. Jeg bliver ofte spurgt af de offentlige myndigheder, af kommunerne og politikere, om jeg kan bidrage med min psykologfaglige vinkel på forskellige problemstillinger, så jeg har en stor indflydelse her i samfundet.

Hvordan anses psykologer i Grønland?

– Det er højagtet at være psykolog her i Grønland. Vi bliver spurgt om vores mening og bliver inddraget i mange ting, og på den måde er det meget spændende at være psykolog heroppe. Man er også med til at præge sit fagområde meget, fordi vi er så få psykologer.

Har brugen af psykologer ændret sig, mens du har været i Grønland?

– Da jeg kom herop, var der meget fokus på ofrenes perspektiv. Det var tanken, at vi skulle pakke ofrene ind i vattæpper. De skal selvfølgelig hjælpes, men jeg gik ind og talte for, at vi skulle have større fokus på ressourcerne hos ofrene. I Børne- og familiecentret i Nuuk var jeg med til at præge udviklingen til, at vi bl.a. skulle tage udgangspunkt i en resourcefokuseret tilgang samt at anvende narrativ praksis i familierarbejdet og var med til, at vi fik præget forvaltningens indsatsområde i den retning.

Hvad volder problemer som psykolog i Grønland?

– Det er svært at gemme sig heroppe, fordi samfundene er så små. Derfor bor jeg i Nuuk, hvor faggruppen er større. Alligevel kan det være svært at være anonym, og jeg møder de fleste af mine klienter en gang i mellem på gaden. Det kræver, at man har sat sine professionelle grænser, da nogle klienter kan ønske at tale om deres problemer, og man egentlig har fri. I Danmark bliver man nok ikke lige genkendt på samme måde.

Hvad er de største forskelle – faglige som kulturelle – på at arbejde som psykolog i Grønland sammenlignet med i Danmark?

– Jeg hører fra danske psykologer, at

de skal løbe hurtigere og hurtigere, og at de bliver ramt af besparelser og kæmper for at forsvare og bevare arbejdet og få efteruddannelse. Heroppe skal vi ikke kæmpe så meget for vores job. Vi bliver mødt med stor villighed i forhold til fx at få efteruddannelse. Da jeg blev ansat i det offentlige heroppe, sagde jeg, at det var vigtigt for mig, at jeg fik min autorisation, og det var der stor forståelse for. Når jeg møder psykologer i Danmark, fortæller de, at de skal kæmpe for at få videreuddannelse.

Har I mindre travlt end psykologer i Danmark?

– Vi har masser at lave, men vi har måske nok ikke så travlt. Vi skal fx ikke leve op til målkrav om at behandle så og så mange patienter om dagen eller ugen.

Hvordan ser grønlændere på mental sundhed, psykiske lidelser og den slags?

– Traditionelt set har psykiske problemer været meget tabubelagte heroppe. Altså i forhold til fx seksuelle overgreb og misbrug. I starten i 1990'erne var folk meget bange for psykisk sygdom, men der er sket et skred, fordi folk er blevet mere vidende om, hvad psykiske lidelser er. Vi ser en større åbenhed om psykiske problemer, fordi flere folk i dag ved, hvad fx skizofreni og depression er for noget. I dag står flere folk frem, og der kører kampagner, så folk kan få hjælp. Men selvmordsraten er fortsat frygtelig høj – især blandt unge mænd. Heldigvis er myndighederne og politikerne blevet bedre til at afsætte midler til behandling og oplysning om psykiske lidelser.

Grønland er kæmpestort. Hvordan hjælper I alle de mennesker, som ikke bor i byerne?

– Myndighederne er begyndt at vægte psykisk helbred mere, og en del af indsatsen har været målrettet befolkningen i yderdistrikterne, så de kan lære at tage bedre vare på sig selv. Men rundt omkring i bygderne lever der fortsat

folk med psykiske lidelser, som ikke får behandling og lever i lokalsamfundet og rummes af familien og lokalsamfundet. De opfattes blot som ”den mærkelige”. Der er også rejsende psykologer, der behandler folk med senfølger efter seksuelle overgreb, så myndighederne er meget opmærksomme på, at de steder, der ikke er psykologer, også skal have tilbud om psykologbehandling.

Hvad er dine råd til danske psykologer, der drømmer om at bosætte sig i Grønland og arbejde som psykolog?

– Man skal sætte sig ind i kulturen og historien, hvis man flytter herop. Selvom grønlændere lærer dansk og dansk historie i skolen, er mentaliteten anderledes heroppe. Det er et folk med sit eget sprog. Som dansker er det nemt at komme hertil og føle, at man nærmest er hjemme, fordi man kan få de samme varer som i Danmark, og fordi der i forvejen bor mange danskere. Men bor man i yderområderne, er det meget anderledes, og der skal man være åben. Sproget er selvfølgelig også vigtigt, og hvis man ikke vil lære det helt, kan man i det mindste lære nogle vigtige vendinger. Allerede der vil man blive mødt med åbne arme. Man skal også ønske at møde den grønlandske befolkning i deres eget hjem. Vi er meget gæstfrie. ●

Amalia Bodil Lyng Pedersen

–53 år
–Født i Sisimiut – næststørste by i Vestgrønland
–Kom på kostskole i Maniitsoq efter folkeskolen.
–HF i Nuuk
–Cand.psych. fra Aarhus Universitet
–Gift og har tre børn